

Finansdepartementet

fi.remissvar@regeringskansliet.se
Kopia: elin.sedin@regeringskansliet.se

Stockholm 22 april 2026

Remiss: Betänkandet Skatteincitament för forskning och utveckling – Ett nytt incitament baserat på utgifter för FoU-personal (SOU 2026:1) och promemorian Kompletteringar till slutbetänkandet Skatteincitament för forskning och utveckling – Ett nytt incitament baserat på utgifter för FoU-personal (SOU 2026:1) med anledning av nya internationella regler (Fi2026/00105)

FAR har erbjudits tillfälle att lämna synpunkter över ovanstående remiss från Finansdepartementet. FAR vill med anledning av detta anföra följande.

FAR:s ställningstagande

- FAR tillstyrker att ett nytt, utgiftsbaserat FoU-incitament införs i närtid.
- FAR kan konstatera att det båda alternativa förslagen påverkar företag på olika sätt och förordar ett förhöjt kostnadsavdrag.
- Det bör regleras eller i vart fall särskilt kommenteras vilket beskattningsår skatteincitamenten ska medges.
- FAR anser att förslagen påverkar möjligheten till avräkning av utländsk skatt och även uttag av tilläggs-skatt. I detta sammanhang synes utredningen har överskattat kostnaden för att införa incitamenten.
- Enligt FAR:s uppfattning är det lämpligare att ifrågavarande incitament finansieras inom ramen för statsbudgetens utgiftssida.

FAR:s synpunkter

Behov av ett nytt incitament

Sverige är ett av de länder inom Europeiska unionen (EU) och Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD) som har störst privata kostnader för forskning och utveckling (FoU) samtidigt som andelen av bruttonationalprodukt (BNP) ligger under genomsnittet. Utredaren anger att på marginalen kan incitamenten påverka den framtida nivån på FoU. Samtidigt anges i betänkandet att betydelsen av ett incitament är större för de största internationella koncernerna vilka direkt står för åtminstone hälften av utgifterna för FoU. Utredaren anger att ”ett fåtal stora, multinationella företag som står för den största delen av det svenska näringslivets investeringar i FoU. Enligt Statistiska centralbyrån (SCB) stod de tio koncerner som utförde mest FoU under 2023 för nästan 54 procent av företagssektorns totala FoU-utgifter under 2023. Vidare utfördes 83 procent av företagets egen FoU av företag med minst 250 anställda 2023. Multinationella företag stod för 92 procent av alla utgifter för egen FoU 2021.” Dessa koncerner har normalt betydligt större möjlighet att välja lokaliseringssort beroende på skilda incitament. Olika studier som utredaren presenterar visar dessutom att olika incitament ökar företagets utgifter för FoU vilket i sin tur leder till att fler forskare anställs. När nivån på det nuvarande incitamentet förändrades ledde det till att FoU-investeringarna ökade med mer än en krona för varje krona ökat FoU-avdrag. Utredaren anger också att det finns tydlig och statistiskt säkerställda effekter på företagets omsättning av sänkningen av underlaget för socialavgifter för FoU.

Enligt FAR talar bland annat dessa positiva effekter på den privata forskningen och konkurrensen för att ett utvidgat skatteincitament införs i Sverige. Incitamenten behöver nödvändigtvis inte vara det enda som styr i vilket land ett företag förlägger sin FoU men det kan vara det som slutligt avgör när förutsättningarna i övrigt är väldigt snarlika mellan två länder. Sverige, i sin tur, gynnas av att FoU förläggs i landet genom att det innebär ökade löneutgifter som beskattas i landet samt en införsel av kompetent arbetskraft vilket gynnar arbetsmarknaden även utanför FoU-området. Utöver det kommer antagligen en mängd mindre företag gynnas av att FoU bedrivs i närområdet vilket även det gynnar Sverige ekonomiskt.

Det kan även konstateras att flertalet europeiska länder redan har implementerat eller planerar att införa liknande regelverk. Mot denna bakgrund är det av stor vikt att Sverige också inför ett incitament för att behålla den internationella konkurrenskraften och undvika risken att forskningsverksamhet flyttas till andra länder inom regionen.

Övergripande synpunkter på betänkandet

I det rubricerade betänkandet föreslås att dagens system med nedsättning av arbetsgivaravgifter och allmän löneavgift för personer som arbetar med forskning och utveckling (FoU), det så kallade FoU-avdraget, kompletteras med ett av två alternativa förslag om inkomstskatteskattemässiga incitament. Båda alternativen, som är frivilliga, är utgiftsbaserade vilket innebär att incitamentet kommer företagen till godo i ett tidigt skede av processen, vilket FAR ställer sig bakom. FAR ställer sig även bakom att incitamentet utformas som ett volymbaserat stöd. Ett ökningsbaserat stöd skulle vara mycket svårtillämpat om företagen vid varje bedömningstidpunkt ska avgöra om mängden FoU ökat.

Det ena förslaget är ett incitament i form av ett förhöjt kostnadsavdrag i inkomstslaget näringsverksamhet och det förhöjda avdraget ska uppgå till 200 procent av utgiftsunderlaget. Det andra förslaget är en så kallad återbetalningsbar skattereduktion. Skattereduktionen ska uppgå till 20 procent av underlaget för skattereduktionen. Enligt båda alternativen är grunden för beräkning av incitamentet det förslag om ändring av definitionen av FoU enligt lagen (2023:747) om särskilt avdrag vid beräkningen av arbetsgivaravgifter och allmän löneavgift för personer som arbetar med forskning eller utveckling och som lämnades i delbetänkandet (SOU 2025:3). Det är således utgifter för lön med mera till anställda i företaget som arbetar med FoU som incitamentet baseras på. I det fall ett företag inte själv har anställda som arbetar med FoU utan köper in dessa tjänster är det uppdragstagaren som har rätt till incitamentet och som därmed indirekt kommer det företag som bedriver FoU till del.

Enligt FAR är det centralt att även de ändringar som presenterats i SOU 2025:3 *Skatteincitament för forskning och utveckling* införs. I annat fall kvarstår dagens bedömnings- och tillämpningsproblem för företagen men även för Skatteverket. Den förslagna nya lydelsen innehåller färre och i vissa fall klarare rekvisit. Enligt FAR:s uppfattning ökar förutsebarheten och tillämpningen kan också bli mer rättssäker där företag med rimlig insats kan bedöma om en aktivitet omfattas av FoU-incitamenten.

Detta innebär dock inte att förslaget inte innehåller bedömningssvårigheter, det finns alltså rekvisit av mer ramkaraktär, exempelvis vad som utgör ”nya lösningar på vetenskapliga eller tekniska problem”. Dessa kriterier lämnar ett utrymme för subjektiva tolkningar som minskar förutsebarheten. Det finns vissa exempel i motiveringen till bestämmelserna, men det skulle vara en stor fördel med ytterligare förtydliganden i motiveringen.

Vidare diskuterar utredningen behovet av ett krav på förhandsavgörande och avfärdar detta eftersom det både försenar och komplicerar proceduren. Faktum kvarstår dock att det inte sällan är en teknisk kompetensbrist hos Skatteverket som kan medföra att prövningen blir försenad och beslutet felaktigt. Detta är naturligtvis inte acceptabelt ur ett rättssäkerhetsperspektiv. Enligt FAR bör Skatteverket försäkra sig om att myndigheten, på motsvarande sätt som gäller i andra skattefrågor, har tillräcklig kompetens för att kunna fatta korrekta beslut. Ett alternativ kan vara att skapa ett effektivt förfarande där Skatteverket kan remittera tekniska frågor till andra myndigheter för att bedöma hur dessa förhåller sig till FoU-incitamenten.

De två incitamenten

Utredningen föreslår två alternativa skatteincitament. Det finns omständigheter som talar både för och emot respektive förslag och de påverkar olika företag på olika sätt. Val av metod kommer därför att gynna företagen på olika sätt.

Förhöjt kostnadsavdrag

FAR bedömer att ett förhöjt kostnadsavdrag kan vara ett effektivt skatteincitament för företag med stabil skattepliktig vinst. Särskilt nivån på det förhöjda kostnadsavdraget synes ge en god internationell konkurrenskraft i systemet vilket bör påverka företagens incitament att förlägga FoU i Sverige på ett positivt sätt. Det kan också konstateras att en stor del av de företag som kommer att nyttja

skatteincitamentet är stora multinationella företag och utvidgas bedömningsytan kommer en klart övervägande del av incitamenterna att tillfalla större företag.

Samtidigt riskerar ett förhöjt kostnadsavdrag att få begränsad praktisk betydelse för företag som under längre perioder redovisar underskott eller som har begränsat utrymme att utnyttja avdraget över tid. I denna begränsning ligger även hinder vid ägarförändringar att nyttja underskottet. Detta minskar incitamentets träffsäkerhet för företag som exempelvis är i en uppstartsfas, eftersom FoU-utgifterna torde vara som högst i inledningsfasen.

Det förhöjda kostnadsavdraget är frivilligt och som FAR förstår skrivningen innebär detta också att företaget kan välja att endast begära en del av det förhöjda kostnadsavdraget. Om ett förhöjt kostnadsavdrag genomförs, kan nyttan av incitamenten för framför allt nystartade och mindre företag öka om det finns en möjlighet att rulla fram helt eller delvis outnyttjade förhöjda avdrag till senare beskattningsår, snarare än att skapa stora skattemässiga underskott. Det innebär dock en ny parameter som kan komplicera systemet.

Som utredningen påpekar påverkas avdragsunderlaget för avdrag för negativt räntenetto vid tillämpning av modellen med förhöjt kostnadsavdrag. Detta påverkar, även om det synes vara ett begränsat antal företag som berörs, i sin tur möjligheten att göra avdrag för räntekostnader enligt de generella ränteavdragsreglerna.

Återbetalningsbar skattereduktion

En återbetalningsbar skattereduktion har flera systemfördelar. Den kan ge ett likvärdigt incitament oavsett om företaget har skattemässiga överskott eller underskott ett visst år och blir därmed mer relevant för FoU-intensiva företag i uppbyggnadsfas och för verksamheter med långa utvecklingscykler. För vinstgivande företag kommer incitamentet att ge ett lägre stöd genom att incitamentet uppgår endast till halva beloppet. Ur ett konkurrensperspektiv torde detta alternativ vara sämre. Som framgår av betänkandet har det, i länder som infört återbetalningsbara skattereduktioner eller liknande regler, identifierats oriktiga anspråk från företag. Bedrägerierna synes dock ha utgjort en mindre del av de felaktiga utbetalningarna. Det är endast de minsta företagen som inte omfattas av revision och i många fall har mindre företag hjälp av en auktoriserad redovisningskonsult. I dessa fall anser FAR att risken för felaktiga utbetalningar är liten.

Detta alternativ påverkar inte ränteavdragsmöjligheterna.

Förordat alternativ

Som framgår är de alternativa incitamenten olika i storlek där det förhöjda kostnadsavdraget kan ge den dubbla effekten i förhållande till skattereduktionen. Vidare kommer olika kategorier av företag att ha större möjlighet att nyttja ett visst incitament än i förhållande till andra företag. Vinstgivande företag torde få ett större incitament enligt modellen med det förhöjda kostnadsavdraget och företag som redovisar underskott få ett större incitament med en skattereduktion. Optimalt är att införa en valbarhet mellan de två incitamenten. Detta ökar komplexiteten i systemet och ställer högre krav på

kontroll med mera. En annan aspekt är att kostnaden för att införa systemet blir högre. Detta torde också krävas ytterligare analyser och arbete som kan fördröja ett införande.

Om FAR ska väga samman för- och nackdelar med de två alternativen kan konstateras att den internationella konkurrensen är viktig, och att ett förhöjt kostnadsavdrag på den nivå som föreslås är internationellt mer konkurrenskraftigt än förslaget om en återbetalningsbar skattereduktion. Ett förhöjt kostnadsavdrag på den nivå som föreslås kommer sannolikt att ge en klar positiv effekt innebärande att mer FoU-arbete kommer att förläggas till Sverige. FAR kan konstatera att många andra länder redan infört olika skatteincitament och därför anser FAR det är angeläget att ett skatteincitament införs i närtid.

Beskattningstidpunkten

Vid beräkning av resultatet för näringsverksamheten ska en utgift dras av som kostnad enligt god redovisningssed, om det inte finns någon särskild skatteregel i inkomstskattelagen (14 kap. 2 § IL). Det innebär att utgifter för löner med mera till personer som arbetar med FoU ska dras av som kostnad enligt god redovisningssed. Enligt förslaget om förhöjt kostnadsavdrag regleras det inte när detta ska göras. Rimligt är att det sker samtidigt som utgiften för löner med mera dras av som kostnad. Normalt redovisas lönekostnader i takt med att arbetet utförs. Detta kan gälla även när företaget redovisar utvecklingsutgifter som tillgång i balansräkningen, men det torde även finnas exempel när sådana utgifter endast redovisas som tillgång i balansräkningen och redovisas som kostnad genom avskrivning som påbörjas när tillgången kan tas i bruk. Varken för lönekostnader eller balanserade utgifter finns särskilda periodiseringsregler i inkomstskattelagen utan utgiften dras av som kostnad enligt god redovisningssed. Det föreslås inte någon reglering av när ett förhöjt kostnadsavdrag ska dras av utan detta bör regleras eller kommenteras särskilt då det är osäkert när det påverkar det skattepliktiga resultatet.

När det gäller alternativet med skattereduktion ska en begäran om detta göras i inkomstdeklarationen som ska lämnas efter utgången av det beskattningsår som underlaget avser. Vidare anges att det är beskattningsårets kostnader som avses, det vill säga när utgiften dras av som kostnad enligt god redovisningssed. I denna del finns en osäkerhet när det gäller utgifter som redovisas som tillgång i balansräkningen. Även i detta fall bör regleras eller i vart fall kommenteras när lönekostnader ska ligga till grund för incitamentet.

Avräkning utländsk skatt

När ett företag gör ett förhöjt kostnadsavdrag kommer resultatet att minska och därmed också den skatt som ska betalas det aktuella året. Detta kan medföra att det inte finns tillräckligt med inkomstskatt att avräkna utländsk skatt mot. En skattereduktion påverkar inte resultatet av näringsverksamheten utan i stället minskar den skatt som ska betalas under året. Båda alternativen kan således påverka möjligheten att avräkna utländsk skatt mot statlig och kommunal. En brist i betänkandet är att det inte görs någon analys i vilken omfattning förslagen påverkar möjligheten till avräkning av utländsk skatt, som exempelvis kan avse skatt på royaltyintäkter som bygger på den forskning och utveckling som bedrivits i företaget. Båda förslagen kan leda till att det uppstår internationell dubbelbeskattning.

Någon analys av problemet synes inte ha gjorts i betänkandet och det bör analyseras vidare i vilken omfattning detta påverkar de ekonomiska effekterna av förslagen både för företagen och beräkningen av kostnaden för reformen.

Tilläggs katt

Efter att utredningen överlämnade rubricerade betänkande har lämnats förslag om införande av särskilda regler om kvalificerade skatteincitament. Som FAR uppfattar det uppfyller de båda förslagen i slutbetänkandet villkoren för att ses som ett kvalificerat skatteincitament. Effekten av detta är att incitamentet inte ska påverka beräkningen av den effektiva skatten genom att i beräkningen ska de justerade skattekostnaderna ökas med ett belopp motsvarande skatteeffekten av incitamentet. Det finns dock ett takbelopp för hur stor ökningen får vara, bland annat 5,5 procent av personalkostnaderna. En svensk enhet med stor del forskning och liten verksamhet i övrigt kommer att träffas negativt ur ett tilläggs skatteperspektiv och incitamentets effekt kan i vissa fall helt och andra fall delvis neutraliseras genom tilläggs skatten. Dessa effekter bör analyseras vidare och kan till och med vara av sådan omfattning att beräkningarna av effekterna av skatteincitamenten är felaktiga.

Finansieringen

Det föreslås att skatteincitamenten ska finansieras inom ramen för inkomstskattesystemet genom bland annat en sänkt avdragsmöjlighet för negativt räntenetto. FAR delar utredningens uppfattning att det inte är lämpligt att höja bolagsskatten, då detta skulle innebära en allvarlig försämring av Sveriges internationella konkurrenskraft och även verka direkt kontraproduktivt för att stimulera ökade investeringar i forskning och utveckling. Faktum kvarstår att försämrade ränteavdragsmöjligheterna för bolagssektorn får en negativ effekt för en snävare grupp. I synnerhet kapitalintensiva bolag med stora materiella investeringar får ett sämre utgångsläge och får bära en oproportionell del av finansieringen. I syfte att stärka konkurrenskraften för svenska företag bör i stället finansieringen hämtas inom andra sektorer. Enligt FAR:s uppfattning är det lämpligare att ifrågavarande incitament finansieras inom ramen för statsbudgetens utgiftssida.

Som framgår ovan kan påverkan på skatteintäkterna vara väsentlig både inom ramen för tilläggs skatten och avräkningen av utländsk skatt. Framför allt den senare synes inte ha beaktats i bedömning av finansieringsbehov med mera och bör analyseras vidare.

FAR

Michael Johansson
Ordförande i FAR:s Remissgrupp skatt